

SENTÈNCIA 2002-64 DE 17 DE DESEMBRE DE 2002

CASS. DRET AL DESCANS PER MATERNITAT.

Treballadors assalariats. El pare no té un dret autònom a gaudir de la baixa per maternitat. Només li correspon si la mare també és assalariada.

PRINCIPI D'IGUALTAT. La igualtat només resulta vulnerada si la desigualtat està desproveïda d'una justificació objectiva i raonable. Dona assalariada i no assalariada. Estimació del recurs d'apel·lació.

Ponent : M.I. Sr. Lluís Saura Lluvià

A N T E C E D E N T S D E F E T

1.- La Secció Administrativa del Tribunal de Batlles, en la sentència núm. 2002-44, de 13 de maig de 2002, va estimar la demanda interposada per la Sra. M.F.R.M. i el seu espòs Sr. A.T.C. contra la resolució de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, de 9 d'agost de 2001, confirmada en alçada el 24 d'octubre del mateix any, que havien denegat al marit el dret a gaudir del descans per maternitat i, estimant la demanda interposada, li va reconèixer el dret a acollir-s'hi amb tots els drets inherents, incloses les prestacions salarials corresponents.

2.- Contra la sentència citada interposà un recurs d'apel·lació la Caixa Andorrana de Seguretat Social en el que, reiterant els arguments de la fase administrativa i de la primera instància, considera que el nostre sistema de seguretat social reconeix el dret a la baixa i a les prestacions per maternitat a la mare assalariada, però no a l'assegurada voluntària, la qual, en no gaudir el dret, no el pot transmetre al pare, de manera que encara que aquest sigui assalariat no el pot gaudir.

3.- De l'anterior escrit se'n donà trasllat a la representació de la part demandant que indica que si s'accepta la tesi de la CASS es discriminaria als pares assalariats casats amb mares no assalariades enfront els que son casats amb assalariades, i que la Llei de regulació dels períodes de descans, per maternitat o per adopció, dels treballadors assalariats, de 22 de juny de 2000, ha modificat en aquest punt les previsions dels reglaments de la Seguretat Social, reconeixent als pares assegurats assalariats un dret autònom a gaudir del descans per maternitat.

4.- El dia 14 d'octubre de 2002 ha tingut lloc la vista oral, en la que cada part ha pogut fer les manifestacions més adients a la defensa de llurs interessos, quedant tot seguit les actuacions vistes per a deliberar i decidir.

F O N A M E N T S D E D R E T

Primer.- La Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia és competent per a conèixer del present recurs, segons l'article 39,3 de la Llei Qualificada de la Justícia.

Segon.- Les resolucions de la Caixa Andorrana de Seguretat Social que la sentència de la Batllia anul·la van denegar a l'espòs Sr. A.T.C. el dret d'acollir-se al període de descans per maternitat en raó a que la prestació a favor del pare només es justifica quan la mare té dret, per ella mateixa, a l'atur de treball per maternitat, i en el cas analitzat la mare no el té, ja que és treballadora assegurada voluntària i no és assalariada.

La sentència, al contrari, considera que "el nou règim introduït per la Llei de regulació dels períodes de descans, per maternitat o per adopció, dels treballadors assalariats, de 22 de juny de 2000, no es constitueix en base a considerar l'existència de dos drets diferents, entenent-se que és la mare que per causa de la maternitat condiciona el dret del pare a poder beneficiar el període de descans per maternitat" i estén les prestacions de salari per maternitat als assegurats assalariats cotitzants, amb independència que aquests estiguin casats o no amb assegurades assalariades.

Tercer.- L'article 12 del Reglament Tècnic diu que l'assegurança per maternitat comporta el pagament de prestacions de reembossament i prestacions de salari a les assegurades, i l'article 11 del mateix Reglament diu que aquestes prestacions se circumscriuen als assegurats assalariats, de manera que la prestació de salari per maternitat no es reconeix a les mares que no treballen per compte d'altri, tot i que siguin assegurades voluntàries.

La justificació entre el tractament diferent que des del punt de vista de la cobertura de la contingència de maternitat conté el nostre sistema, rau en la diferent situació laboral de la dona assalariada i la no assalariada i, en concret, en la manca de disponibilitat sobre l'horari de la jornada laboral i sobre el dret a les vacances que genera la relació de dependència pròpia de tota relació laboral, que determina la necessitat de regular, per la primera, el règim jurídic corresponent, consistent en la suspensió de la relació de treball amb cobertura de la manca d'ingressos a càrrec del sistema.

Per aquestes raons, el dret a la baixa retribuïda per maternitat és un dret que correspon a treballadora assalariada cotitzant i a ella i només a ella se li reconeix en el conjunt normatiu que regula les prestacions de seguretat social. El que cal analitzar és fins a quin punt la Llei de 22 de juny de 2000 trenca aquesta configuració i atribueix, com diu la sentència, un dret autònom al pare per a gaudir d'allò que originàriament és de la mare.

Quart.- En el marc de protecció de la mare assalariada, la Llei de 22 de juny de 2000, de regulació dels períodes de descans, per maternitat o per adopció, dels treballadors assalariats, ha volgut estendre el dret al període de descans retribuït de la mare assalariada al pare també assalariat, però en el benentès que el dret a la baixa per maternitat amb prestacions de salari és exclusiu de la mare assalariada, i tot i que amb aquesta Llei el pare participa en el període voluntari de descans de la mare, no té un dret autònom a gaudir de la baixa sinó que el té supeditat al de la mare, i això és així per les raons que s'exposen tot seguit.

En primer lloc, convé remarcar que la Llei de 22 de juny de 2000 es diu de regulació dels períodes de descans, per maternitat, o per adopció, "dels treballadors

assalariats”. La Llei, des del seu mateix títol, centra l'àmbit de protecció que estableix als treballadors assalariats, és a dir al pare i mare assalariats.

En segon lloc, i per si el títol de la Llei no fos prou eloqüent, el règim que estableix per regular la participació del pare en la cura del nou-nat no té en compte altra cosa que la condició d'assalariats d'ambdós progenitors, tant en l'elecció de la participació que correspon al pare com en el procediment per manifestar l'exercici del dret.

En relació a la primera, La Llei de 22 de juny de 2.000 reconeix un període de descans per la mare de setze setmanes ininterrompudes; d'aquest, les cinc primeres són de descans obligatori i a partir de la sisena el descans correspon a la mare o al pare, com ho hagin decidit (a elecció dels pares, diu la Llei) de manera que el dret del pare assalariat a gaudir del període de descans per la maternitat no és autònom en tant que ve condicionat per la pròpia opció de la mare.

Pel que fa al procediment per manifestar l'exercici del dret durant la resta del període de descans per maternitat, el mateix article 1 indica que tant el pare com la mare ho han de notificar per escrit, de forma que quedi constància, a la Caixa Andorrana de Seguretat Social “i a les empreses on treballen”, la qual cosa palesa que la mateixa Llei només admet l'extensió del benefici al pare quan ambdós cònjuges són assalariats, perquè sinó no hagués imposat la necessitat de que la mare notifiqui la decisió a la empresa en la que treballa. Aquest dret, a més, només es pot exercir prèvia certificació mèdica de que la reincorporació de la mare “al seu lloc de treball” no comporta cap perill o risc per la seva salut.

En tercer lloc, si s'analitza la reforma introduïda per la Llei esmentada, es comprova que s'ha modificat tant l'article 6 del Decret sobre el contracte de treball com l'article 27 del Reglament laboral, que han previst expressament la baixa per maternitat en els termes de la Llei, en el sentit de que el contracte de treball del pare també se suspendrà si exerceix el dret. En canvi, el darrer paràgraf de l'article 1 de la Llei estableix que durant el període de descans per maternitat, la mare, o si és el cas el pare, reben la pensió diària “de conformitat amb les disposicions generals previstes en els Reglaments de la Caixa Andorrana de Seguretat Social en relació a l'obertura de drets i a les prestacions de salari”, de manera que la Llei de 22 de juny de 2000 no ha reformat els corresponents preceptes reglamentaris de seguretat social, com hauria fet si realment s'hagués volgut introduir un dret autònom del pare a la baixa per “paternitat” com equivalent al de la maternitat.

Cinquè.- Els agents, i la sentència consideren que la tesi de la Caixa Andorrana de Seguretat social vulnera el principi d'igualtat recollit en l'article 6 de la Constitució.

Aquesta Sala ha establert (sentència, entre d'altres, 98-23, de 12 de maig de 1998) que “el principi d'igualtat davant la llei no implica en tots els casos un tractament legal idèntic, amb abstracció de qualsevol element diferencial que tingui rellevància jurídica. Com ha declarat reiteradament el Tribunal Europeu de Drets Humans, no tota desigualtat constitueix necessàriament una discriminació, ja que la igualtat només resulta vulnerada si la desigualtat està desproveïda d'una justificació objectiva i raonable, i l'existència d'aquesta justificació s'ha d'apreciar en relació a la finalitat i efectes de la mesura considerada”.

La dona assalariada és en una situació diferent de la dona no assalariada, (el treball per compte d'altri o no) situació de la que en depenen una sèrie de mesures de protecció en relació a la maternitat que han quedat exposades en el fonament de dret segon d'aquesta sentència. Per tant, els respectius esposos també es troben en una situació diferent, precisament, la d'estar casats amb una treballadora que té dret a la baixa remunerada i una altra que no, per la qual cosa, des de la perspectiva del dret a la igualtat constitucional no tenen per què rebre el mateix tractament davant la maternitat de la esposa respectiva.

Finalment, si s'admetés la tesi de la part agent, en la que el pare assalariat pogués gaudir del dret a la baixa per paternitat de manera autònoma, s'obriria la porta a situacions en absolut volgudes per la Llei, ja que s'hauria d'admetre la baixa retribuïda de l'assalariat casat amb dona que no treballa ni cotitza, obligant al sistema a suportar unes càrregues que no responen a les finalitats de la prestació per maternitat.

En atenció a tot el que s'ha exposat, s'estima el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social i es declararà la conformitat al Dret dels actes recorreguts, revocant la sentència de la Secció Administrativa de la Batllia.

D E C I S I Ó

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Superior de Justícia, Sala Administrativa, en nom del poble andorrà, decideix estimar el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social contra la sentència de la Secció Administrativa de la Batllia número 2002-44, de 13 de maig de 2002, revocar-la i declarar que són ajustades al Dret les resolucions de la parapública de 9 d'agost de 2001 i de 24 d'octubre de 2001 que van denegar al Sr. AT.C. el dret a gaudir del permís de maternitat.

Aquesta sentència és ferma i executiva.

Manem que una vegada s'hagi complert el que disposa l'article 76 de la Llei de la Jurisdicció Administrativa i Fiscal es lliurin els autes originals amb la certificació d'aquesta sentència al Tribunal de Batlles, Secció Administrativa del qual procedien, i que s'arxivin les actuacions del Tribunal.